

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Ангелина Илиева Киселова-Янева, дмн – Медицински университет – София
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

професионално направление 7.2. Дентална медицина

докторска програма "Дентална клинична алергология"

Автор: д-р Стефани Иванова Дошкова

Форма на докторантурата: редовна подготовка

Катедра: „Образна диагностика, дентална алергология и физиотерапия“, Медицински университет – Пловдив

Тема: „Биологични ефекти на материалите за ортодонтско лечение“

Научен ръководител: проф. д-р Илияна Любомирова Стоева, дмн, Медицински университет – Пловдив

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Документацията, представена по процедурата на хартиен и електронен носител, е пълна и е в съответствие с чл.70 (1) от I.Раздел. Придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР“ в МУ-Пловдив; Правилник на МУ-Пловдив от 28.01.2021 г. Включва дисертационен труд, автореферат и всички изискуеми придружаващи документи. Дисертационният труд е изграден в съответствие с общоприетата структура за този вид научни разработки и съдържа всички задължителни раздели – въведение, литературен обзор, цел и задачи, материал и методика, резултати и обсъждане, обобщение, заключение, изводи, приноси, библиография и приложения. Структурата е логична, последователна и отговаря на изискванията за дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

В подкрепа на дисертационното изследване д-р Дошкова е представила три научни публикации в специализирани издания и две участия в международен научен форум. Представените публикации и научни съобщения са пряко свързани с тематиката на дисертацията и представят основните резултати от проведените клинични, електрохимични, биохимични и експериментални изследвания.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Д-р Стефани Иванова Дошкова е родена на 28 май 1994 г. Средното си образование завършва в Националната Априловска гимназия – гр. Габрово, с профил „Немски език“.

През 2021 г. завършва специалност „Дентална медицина“ в Goethe-Universität, Франкфурт на Майн, Германия, и придобива квалификация „лекар по дентална медицина“. В периода 2022–2025 г. завършва магистърска програма Master of Science (MSc) по ортодонтия в Donau-Universität Krems, Австрия.

От 6 декември 2022 г. е зачислена като редовен докторант към катедра „Катедра по образна диагностика, дентална алергология и физиотерапия“ при Факултета по дентална медицина на Медицински университет – Пловдив.

Професионалният ѝ опит е в областта на ортодонтията. В периода от 10.01.2022 г. до 31.03.2024 г. работи като лекар по дентална медицина в специализирана ортодонтска практика в гр. Дармщат, Германия. От 10.08.2024 г. до момента заема длъжността „ортодонт“ в Дентален център „Св. Иван Рилски“ – гр. Габрово.

Докторантката поддържа активна следдипломна квалификация чрез участие в национални и международни научни форуми и специализирани курсове в областта на ортодонтията, сред които Международният ортодонтски конгрес в Лондон, Конгресът по практическа ортодонтия на Quintessenz в Берлин и научни форуми, посветени на интердисциплинарите аспекти на ортодонтското лечение.

Владее отлично немски език, удостоверено със сертификат TestDaF, както и английски език. Притежава опит в работа в международна професионална среда и активно участва в инициативи за повишаване на професионалната квалификация.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Разработваният в дисертационния труд проблем е актуален и има съществено научно и научно-приложно значение. Съвременното развитие на ортодонтията, разширяването на възрастовия обхват на пациентите и навлизането на нови материали поставят все по-високи изисквания към тяхната биологична безопасност и биосъвместимост.

Изследването е насочено към оценка на алергизиращия и цитотоксичния потенциал на ортодонтските материали и ролята на оксидативния стрес при продължителния им контакт с оралните тъкани. Разглежданата проблематика е от практическо значение, тъй като резултатите могат да подпомогнат избора на подходящи материали и прилагането на индивидуализиран подход при ортодонтското лечение, особено при пациенти с повишен риск от нежелани биологични реакции.

Поставените цел и задачи са ясно формулирани, логично следват от съвременното състояние на проблема и съответстват на тематиката на дисертационния труд.

4. Познаване на проблема

Д-р Дошкова демонстрира добро познаване на съвременното състояние на разработвания научен проблем. Извършеният литературен обзор обхваща актуални и релевантни публикации, които са систематизирани и анализирани критично. На тази основа е направена обоснована оценка на наличните научни данни, очертани са нерешените въпроси и е аргументирана необходимостта от провеждането на настоящото изследване. Това показва умение за творческо интерпретиране на литературните източници и за формулиране на собствен научен подход към разглежданата проблематика.

5. Методика на изследването

Избраната методика на изследване е адекватна на поставената цел и задачи на дисертационния труд и създава необходимите предпоставки за получаване на надеждни и научно обосновани резултати. Изследването е планирано като комплексно клинично и лабораторно проучване, което съчетава клинични, алергологични, електрохимични, биохимични и експериментални методи. Този мултидисциплинарен подход позволява цялостна оценка на биологичните ефекти на ортодонтските материали.

Подборът на изследваните лица, използваните диагностични методи, лабораторните изследвания и приложените статистически анализи са съобразени с характера на изследването и позволяват да се даде обоснован отговор на поставените научни задачи. Методиката е подробно описана, логично структурирана и осигурява добра възпроизводимост на получените резултати.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан на 213 страници, структуриран е логично и последователно, като отделните глави са взаимно свързани и следват общата концепция на изследването. Литературният обзор представя критичен анализ на съвременното състояние на проблема и аргументира необходимостта от провеждането на изследването. Целта, задачите и методологията са ясно формулирани и съответстват на тематиката на дисертационния труд.

Резултатите са представени систематично, онагледени са с 38 таблици и 30 фигури и са подложени на задълбочен анализ и дискусия. Д-р Дошкова интерпретира получените данни в контекста на съществуващите литературни източници, което позволява формулирането на обосновани изводи.

Материалът, върху който се основават приносите на дисертационния труд, е достатъчен по обем и е събран чрез съвременни, утвърдени и надеждни клинични, лабораторни и статистически методи. Това дава основание да се приеме, че получените резултати са достоверни и представляват надеждна основа за направените научни и научно-приложни изводи.

Библиографията включва 261 литературни източника, от които на 8 кирилица и 253 на латиница.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Дисертационният труд се отличава с комплексен и интердисциплинарен подход при оценката на биологичните ефекти на ортодонтските материали, чрез съчетаване на алергологични, клинични, електрохимични, биохимични и клетъчни изследвания. Това позволява цялостна оценка на взаимодействието между ортодонтските материали и оралната биологична среда.

Основните научни приноси се изразяват в получаването на нови данни за честотата на сенсibilизация към алергени, свързани с ортодонтските материали, определянето на рискови анамнестични фактори, проследяването на електрохимичното поведение на металните елементи, динамиката на оксидативния стрес по време на лечението и оценката на цитотоксичния потенциал на различни ортодонтички материали. Особено ценен е комбинираният анализ на всички получени резултати, който позволява по-задълбочена интерпретация на изследваните процеси.

Дисертационният труд доказва с комплекс от съвременни методи нови аспекти на биологичното взаимодействие между ортодонтските материали и оралната среда, като получените резултати обогатяват съществуващите научни знания.

Научно-приложните приноси се изразяват в създаването на научна основа за индивидуализиран избор на ортодонтички материали съобразно биологичните особености на пациента. Резултатите имат практическа стойност за повишаване безопасността на ортодонтичното лечение и могат да бъдат внедрени в клиничната практика при оценката и подбора на биосъвместими ортодонтички материали.

Проведеното изследване има добра перспектива за развитие чрез разширяване на клиничните наблюдения и включване на допълнителни биомаркери, което би допринесло за по-нататъшното развитие на персонализирания подход в ортодонтията.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Резултатите от дисертационния труд са представени в три научни публикации, всички в съавторство, от които две са публикувани в списание *MedInform*, а една – в *Comptes rendus de l'Académie bulgare des Sciences*, реферирано международно списание с импакт фактор 0.3. Всички публикации са на английски език и отразяват основните направления и резултати на дисертационното изследване.

Докторантът е представил резултатите и в два доклада на Международния научен конгрес по дентална медицина „Science and Practice“ (Пловдив, 2026), което свидетелства за тяхното популяризиране пред научната общност.

Представените публикации адекватно отразяват основните научни резултати и приноси на дисертационния труд.

9. Лично участие на докторанката

Представените материали дават основание да се приеме, че докторанката е имала водещо участие в планирането и реализирането на дисертационното изследване, обработката и анализа на получените резултати, както и при тяхното представяне в научни публикации и научни форуми. Въпреки че публикациите са в съавторство, няма данни, които да поставят под съмнение нейния съществен принос при изпълнението на изследването.

Считам, че формулираните научни и научно-приложни приноси са в значителна степен лична заслуга на докторанката. Те са логично следствие от проведената изследователска работа, коректно интерпретираните резултати и направените научни изводи, което позволява приносите да бъдат признати като нейно самостоятелно постижение.

10. Автореферат

Авторефератът е изготвен в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане. Той е структуриран логично и съдържа необходимите раздели, като ясно представя актуалността на темата, целта и задачите на изследването, използваните методи, получените резултати, научните и научно-приложните приноси, както и публикациите по дисертационния труд.

Съдържанието на автореферата коректно и обективно отразява основните резултати, изводи и приноси на дисертацията, като предоставя достатъчно пълна представа за извършеното изследване и неговата научна и практическа значимост.

11. Критични забележки и препоръки

Нямам съществени критични забележки към представения дисертационен труд, проведеното изследване и приложените материали. Дисертационният труд е разработен на високо научно ниво, с ясно формулирани цели, подходяща методология, коректен анализ на резултатите и добре аргументирани изводи.

Биха могли да се препоръчат бъдещи изследвания с по-голям брой пациенти и по-дълъг период на проследяване, което би допринесло за допълнително валидиране и разширяване на получените резултати.

12. Лични впечатления

Въпреки че познавам лично докторантката, нямам непосредствени наблюдения върху ежедневната ѝ научноизследователска работа. Настоящата ми оценка се основава на представения дисертационен труд, автореферата и придружаващите материали. Те дават основание да се заключи, че д-р Стефани Дошкова подхожда отговорно, последователно и с необходимата научна задълбоченост към разработвания проблем. В дисертацията се открояват добра теоретична подготовка, умения за самостоятелно планиране и провеждане на научно изследване, както и способност за критичен анализ, интерпретация и аргументирано представяне на получените резултати.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Считам, че научните и научно-приложните приноси на дисертационния труд имат потенциал за успешно внедряване в ортодонтската практика и могат да послужат като основа за последващи изследвания, насочени към развитието на персонализирания подход при избора на ортодонтични материали.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ - Пловдив. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на МУ – Пловдив.

Дисертационният труд показва, че докторантката д-р Стефани Иванова Дошкова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност

Дентална клинична алергология като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор'** на д-р Стефани Иванова Дошкова в докторска програма по Дентална клинична алергология.

28 юли 2026 г.

Рецензент:

Затворено на основание
Чл.3, §1, б. "В" Регламент (ЕС)2018/679

проф. д-р Ангелина Киселова-Янева, дмн